

NAGYBÖJT ELSŐ PÉNTEKJÉN ESTE

A szokásos kezdet és a zsoltározás befejeztével:

Uram, tehozzád... után:

10 előverset veszünk és először elénekeljük az Idiomelont kétszer. 5. hang.

JERTEK, HÍVEK, még világosan tegyük meg * a világosság tetteit! * Nappal járva illő módon éljünk! * Távolsuk el magunktól minden jogtalan írást, * mely a felebarátunkat sértené, * hogy ne adjunk okot neki megütközésre, * vagy botránkozásra miattunk! * Ne a testünknek kedvezzünk, * hanem lelkünkben gyarapítsuk a kegyelmet! * Adjunk kenyeret a szegénynek, * és így járuljunk Krisztushoz * bűnbánóan kiáltva hozzá: * Istenünk, könyörülj rajtunk!

Azután a soros hang négy vértanú-énekét énekljük. Ezt követőleg Szent Tivadar négy saját dallamú sztihráját. 2. hang.

JERTEK MINDNYÁJAN, VÉRTANÚTISZTELŐK, * ünnepeljünk a Lélek vígságában, * mert Tivadar vértanú titokzatos asztalt készít, * öröme derítve minket, ünnepkedvelőket, * akik így kiáltunk hozzá: * Üdvözlégy legyőzhetetlen Bajnok, * aki a zsarnokok fenyegetéseit földig letiportad! * Üdvözlégy, ki a földből alkotott testedet * Krisztus Istenért kínzásoknak adtad át! * Üdvözlégy, ki sokféle megpróbáltatás között * mennyei seregek kipróbált katonájának bizonyultál! * Ezért kérünk téged, vértanú ékessége, * járj közben a mi lelkünkért! Ugyanarra a hangra.

CSODÁIDNAK ISTENTŐL KAPOTT kegyelmét * mindazokra kiterjesztetted, Tivadar vértanú, * kik hitte fordultak hozzád. * Ezért magasztalunk téged, * foglyok kiváltója, betegek gyógyítója * nélkülözők gazdagítója, hajózik megőrzője; * ki a háznép hiábavaló szökését megakadályoztad, * és a kifosztottak előtt kárukat előre fölfedted. * bajnok, aki a katonákat is megfegyelmized, * hogy a fosztogatástól tartózkodjanak; * ki a gyermekek kéréseit szívesen teljesíted, * és meleg pártfogója vagy szent emléked tisztelőinek, * kikkel együtt reánk is, vértanúságod magasztalóira, * kérd Krisztustól a nagy kegyelmet! Ugyanarra a hangra.

ISTEN NAGY AJÁNDÉKÁNAK bizonyultál, Tivadar vértanú, * mert végső órád után is, mint élő * teljesíted a *hozzád* folyamodók kéréseit. * így midőn az özvegyasszony fölismerte elhurcolt fiát, * kit pogány hadsereg foglyul ejtett, * és miatta könnyeivel áztatta templomodát, * te részvétellel eltelve fehér lovon megjelentél, * és gyermekét titokzatos módon előkerítetted, * és ezután is vele együttműködve * folytattad csodáid sorát. * Azért kérjed Krisztus Istent, * hogy üdvözítse lelkünket! Ugyanarra a hangra.

TIVADAR, KINEK NEVE ISTEN AJÁNDÉKA, * magasztaló éneket zengek neked, háromszor boldog, * mert az isteni fény világosságával jelentél meg, * mint annak lenyugvával nélküli sugárzója, * és küzdelmeiddel beragyogtad az összes teremtményt; * s még a tűznél is erősebbnek bizonyultál, * mert a lángot eloltottad, * és a cselvető kígyó fejét letiportad. * Ezért a küzdelmeidben is téged segítő Krisztus * győzelmű koronát tett szent fejedre, * bajnok Nagyvértanú! * Te bátran járulhatsz Isten elé, * esedezzel azért buzgón a mi lelkünkért!

Dicsőség... 6. hang.

ESZKÖZÉÜL HASZNÁLTA FEL a hitehagyó zsarnokot az ellenség, * kegyetlen gondolattal kísértve meg őt, * hogy a böjt által megtisztult istenfélő népet * áldozati vérral szennyezett eledelekkel fertőzte meg. * Te viszont cselvetését bölcsőbb belátással feloldottad, * álmában megjelenve az akkori főpapnak, * hogy leleplezd a tervnek mélyebb tartalmát, * és nyilvánvalóvá tedd legmélyebb szándékát. * Mi pedig most hálaáldozatot mutatunk be érted, * a neked tulajdonított megmentésért * a történetek évfordulójára emlékezve, * és kérünk, Tivadar vértanú, * hogy a gonosz lélek cselvetésétől * ezután is sértetlenül őrizd meg minket, * Istenhez intézett imáid által!

Most és... a soros hang nagy dogmatikonja (első Theotokion).

Körmenet.

Enyhe világossága...

Prokimen 5. hang (19. zsoltár):

Hallgasson meg téged az Úr a szorongatás napján.

Elővers: Oltalmazzon meg Jákob Istenének neve.

Teremtés könyvének olvasása (2,20-3,20):

Ádám nevet adott minden állatnak, az ég minden madarának és a föld minden vadjának; de Ádámnak nem akadt hozzá illő segítőtárs. Isten azonban mély álmot bocsátott Ádámra, mikor pedig elaludt, kivette egyik oldalbordáját, és hússal töltötte ki a helyét. Azt az oldalbordát, amelyet Ádamból kivett, asszonnyá alakította az Úristen, és oda is vezette Ádámhoz. Ádám pedig azt mondta: „Ez most csont az én csontomból és hús az én húsemből: asszony lesz a neve, mert férjéből lett kivéve.” Ezért a férfi elhagyja atyját és anyját, és feleségéhez ragaszkodik, és mindketten egy testté lesznek. Mindketten meztelenek voltak, Ádám is, és felesége is, de nem szégyenkeztek. A kígyó pedig ravaszabb volt a föld valamennyi állatánál, melyet az Úristen megteremtett. És így szólt a kígyó az asszonyhoz: „Miért mondta Isten, hogy nem ehettek a paradicsomkert egyetlen fájáról sem?” Az asszony pedig így felelt a kígyónak: „A kert fájának gyümölcséből ehettünk. Csak a kert közepén álló fának a gyümölcsére mondta azt Isten: „Ne egyetek belőle, sőt ne is érintsétek, nehogy meghaljatok!” A kígyó viszont azt mondta az asszonynak: „Dehogy is haltok meg! Csalt tudja az Isten, hogy amelyik a napon arról esztek, megnyílik a szemetek, és olyanok lesztek, mint az istenek, akik ismernek jót és rosszat.” Látta hát az asszony, hogy a fájó eledelt kínál. tetszetős a szemnek, és gyönyörűség volna megragadni. Ezért vett annak gyümölcséből, és evett. Sőt adott a férjének is, aki vele volt, és ettek mindketten. Erre megnyílt a szemük, és észrevették, hogy meztelenek. Ezért fügefalevelet fűztek össze, és kötényt készítettek maguknak.

Aztán meghallották az Úristen hangját, amint a paradicsomban járt alkonyaikor. Erre Ádám is, meg a felesége is elrejtözött az Úristen színe előtt a kert fái között. Az Úristen azonban előhívta Ádámot és így szólt hozzá: „Ádám, hol vagy?” Ő azt mondta neki: „Hallottam hangodat, amint a kertben jársz, és megijedtem, mert meztelen vagyok, és elrejtöztem.” Erre ő azt kérdezte: „Ki hozta tudomásodra, hogy meztelen vagy? Netalán ettől arról a fáról, amelyről meghagytam neked, hogy egyedül arról ne egyél?” Ádám pedig azt mondta: „Az asszony adott nekem a fáról, akit mellém adtál, azért ettem.” Az Úristen így szólt az asszonyhoz: „Miért tetted ezt?” Az asszony pedig azt felelte: „A kígyó szedett rá, azért ettem.” Az Úristen így szólt a kígyóhoz: „Amiért ezt tetted, átkozott légy minden állat és a föld vadjai között: mellel és hasadon jársz, és földet egyél életednek valamennyi napján. Ellenkezést vetek közéd és az asszony közé, ivadékok és az ő ivadéka közé: Az majd fejedre fog törni, te pedig a sarka után leszelkedel.” Az asszonynak meg ezt mondta: „Megsokasítom, és igen megszorítom gyötrelmeidet és fájdalmadat: kínok között szülsz gyermekeket, és férjed után vonzódsz majd, ő pedig uralkodik majd rajtad.” Ádámnak pedig azt mondta: „Mivel feleséged szavára hallgattál, és ettől a fáról, amelyről megparancsoltam neked, hogy egyedül arról ne egyél, ezért átkozott leszel a föld munkáid során! Kínlódás közepette szerzed meg arról élelmedet eleiednek valamennyi napján. Tövist és bogáncsot terem majd neked, s a mező növényzetét eszed. Arcod verejtékével edd a kenyeredet, amíg majd visszatérsz a földbe, amelyből vétettél, mert föld vagy, és a földbe térsz vissza.” És elnevezte Ádám a feleségét Életnek, mert ő lett az összes élő anyja.

Prokimen 6. hang (20. zsoltár):

Kelj fel, Uram, a te erőddel, hogy énekeljük és zengjük erődöt!

Elővers: Uram, a te erődben örvendezik a király, és szabadításodon igen vigadozik.

Példabeszédek könyvének olvasása (3,19-34):

Isten az ő bölcsességével alapozta meg a földet, az eget pedig értelemmel készítette. Az ő tudtával hasadlak szél a mélységek, és fakasztottak a felhők harmatot. Fiam, ne téveszd hát ezeket szemed előtt! Tartsd meg az én tanácsomat és gondolatomat, hogy élhessen a lelked, és kegyelem szálljon a fejedre! Ez majd gyógyulására szolgál a testednek és gondoskodást biztosít csontjaidnak. Békében és biztonsággal járhatasz akkor minden utadon. és meg nem botlik a lábad.

Ha leülsz, nincs mitől félned, ha pedig lepihensz, édes lesz az álmod. Ne félj akkor váratlan rémségtől s a gonoszok reád szakadó indulatától, mert az Úr lesz melletted, és megóvja lábadat, hogy törbe ne ejtsenek. Ne tagadd meg a jótételt a rászorulótól, hogyha kezded segíthet neki! Ne mondd azt neki: „Menj el, és holnap gyere vissza, akkor majd adok!” - hogyha tüstént jót lehelnél vele! Mert nem tudhatod, mit hoz majd a holnap. Ne kovácsolj rosszat barátod ellen, amikor az benned bízva tartózkodik nálad! Egy emberrel se veszekedj ok nélkül, nehogy aztán majd veled tegyen rosszat valaki! Ne pályázz az erőszakos emberek szégyenteljes szerencséjére, és ne igyekezz követni azok útjait, mert tisztátalan az Úr színe előtt minden elvetemült, s nem ülhet az igazakkal együtt. Az Úr átka van a gonoszok házán, de áldott az igazak hajléka. Az Úr a kevélyeknek ellenáll, az alázatosoknak viszont kegyelmet ad.

Igazodjék fel..

S tovább az előre megszentelt áldozatok liturgiájának rendje szerint. Az amboni ima után az ambonon

SZENT TIVADAR OLTALMÁÉRT ESDŐ KÁNON:

Elmondjuk a 142. zsoltárt:

Uram hallgasd meg imádságomat...

s kitésszük az asztalkára a kollibát.

Isten az Úr..

Utána nyomban tropár (2. hang):

MILY NAGY PÉLDAKÉPE a hitnek! * A lángtengerben, mint hűsítő vízben pihent * és örült Szent Tivadar vértanú, * ki mint édes kenyér, égő áldozatul mutatja be magát a Szentháromságnak. * Az ő könyörgéseiért, Krisztus Istenünk, irgalmazz nekünk!

Dicsőség... Ugyanaz.

Most és... Theotokion (az Istenszülőnek):

MINDEN értelem fölötti a te titkod. Istenszülő, * mindeneknél dicsőségesebb, * mert lepecsételt ártatlansággal és a szüzesség megőrzése mellett * valóságos anyának ismertünk, * ki a valóságos Istent szülted. * Esedezél őhozá, hogy üdvözítse a mi lelkünket!

Nyomban utána az 50. zsoltár, és Damaszkuszi Szent János következő: kánonja (Akrosztihonjának - a Theotokionok nélkül számított görög kezdőbetűk alapján magyar jelentése: „Énekellek téged, Isten legnevesebb ajándéka".)

I. ÓDA. 8. hang. *A vízen áthaladván...*

Isten kedveltjének ismerlek téged, Tivadar, s kiolthatatlan szeretetedtől lenyűgözve lelkemet, testemet, és ennek a himnusznak szavait ajánlom neked.

Megjelent az istentelen parancs, hogy csak a bálványoknak kell, s az élő Istennek nem is szabad áldozatot bemutatni. De te nem mutattál be áldozatot nekik. Bajnok, hanem Isten számára magad lettél áldozattá.

Isten szeretete talált szíven, s a magasságbeli Isten egyszülött Fia katonájává fogadott, Tivadar vértanú, így jutalmad sem maradhatott el.

Theotokion (az Istenszülőnek):

Szüntelenül magasztalnak téged, szeplőtelen Anya, az angyali és emberi seregek, mert Teremtőjüket, mint csecsemőt hordoztad karodon.

III. ÓDA. *Te vagy a hozzád folyamodók...*

Ajkaimról éneket, bánatos lelkemből könyörgést ajánlok neked; szánj meg érte, bajnok Tivadar!

Testedet alávetted a kormányzó értelemnek, dicsőséges vértanú, s mindkettővel a Teremtőt tiszteled.

A zsarnok ítélőszéke elé állítva is Krisztust vallottad uralkodó Istennek, s az esztelen bálványáldozatot megtagadtad, Tivadar.

Theotokion (az Istenszülőnek):

Te vagy mindig minden keresztény menedékhelye és védőbástyája, téged dicsőítünk szüntelenül, Szeplőtelen!

IV. ÓDA. *Halam, Uram...*

Miután elmédben megízlelted Isten titkait, Tivadar vértanú, szégyenkezés nélkül meg is vallottad Isten megváltó születését.

Akik szenvedélyeiknek szolgáltak, úgy vélték, hogy az istenség is szenvedélyesen szenvedett; de ezeket a Leiektől ihletve megfedteted és fölvilágosítottad, bajnok Tivadar!

Arra kérünk téged, boldog Tivadar, hogy közbenjárásoddal szabadítsd meg magasztalóidat minden viszontagságtól és szenvedéstől.

Theotokion (az Istenszülőnek):

Istenszülő, ki felszántatlan földként is kisarjadzottad az istenség kalászatát, mely a világnak életet ad, vezesd üdvösségre a téged magasztalókat!

V. ÓDA. *Felvirradva így kiáltok...*

Szeretettel vágyódjatok a benneteket igen szerető Úr után! — ezt kiáltottad utoljára küzdőtársaidhoz, bajnok Tivadar!

Bajnok, szívedet a buzgóságtól tűzbe hozva az álnéven tisztelt istennőt szentélyével együtt elégetted.

Legyőzhetetlen erőddel szabadíts meg, bajnok Tivadar, a pogányok vakmerőségétől és szenvedélyeimtől!

Theotokion (az Istenszülőnek):

A szülés után is Szűzként dicsőítünk téged, Istenszülő, mert az Istenigét szülted testben a világnak.

VI. ÓDA. *Könyörülj rajtam, Üdvözítőm...*

Mennyire hitvány és mennyire gyarló a hamis istenek gögje! Saját védelmükhöz emberek segítségére szorulnak, és a viadalban vereséget szenvednek; a szent, igazmondó vértanúk pedig hirdetik az igazságot.

(Kétszer.)

Vértanúknak drága kincse, Tivadar, te Istentől megerősítette az istentelenek kínzóeszközeit gyermeked nyilaknak tartottad, Boldog, és folyton a jövő örökkévalóságot láttad magad előtt.

Theotokion (az Istenszülőnek):

Szabadíts meg minket a szörnyű büntől közbenjárásoddal, tisztaságos Istenszülő, hogy részesülhessünk, Szeplőtelen, a tőled kifejezhetetlen módon megtestesült Fiúisten isteni fényében!

Konták (8. hang):

KRISZTUS HITÉT pajzsként fogadván be szívedbe, * legyőzted az ellenséges hatalmakat, * és mennyei koronát szereztél mindörökre, * ó legyőzhetetlen Bajnok!

VII. ÓDA. *A Júdeából származott ifjak...*

Átadtad testedet a kínzásoknak az érettünk testben megkínzott Igéért, s megkínoztatva is hálaadással, vidáman kiáltottad neki, Tivadar bajnokunk: Atyáinknak Istene, áldott vagy te!

Amint a mindenség Megváltója önként a lepecsételt sírban nyugodott, hasonlóképpen te is pecséttel lezárt börtönben tartózkodtál, bajnok Tivadar, és hangoztattad: Atyáinknak Istene, áldott vagy te!

Haldokolva és a testi szenvedélyek önkéntes megfékezése közben nem étellel, hanem Isten után való vágyakozással töltekezve énekelted, Bajnok: Atyáinknak Istene, áldott vagy te!

A börtönben, miként az ifjaknak hajdan a kemencében, a szeplőtelen Háromság egyik személye neked is megjelent, ó Bajnok, téged bátorítva, ki ezt énekelted: Atyáinknak Istene, áldott vagy te!

Theotokion (az Istenszülőnek):

Midőn a mi üdvösségünkről akartál gondoskodni, Üdvözítőnk, egy szűznek méhében helyezkedtél el, akit közbenjáróként mutattál be a világnak: Atyáinknak Istene, áldott vagy te!

VIII. ÓDA. *Hétszerte jobban...*

Az istentelenek fejedelme, korlátolt elmével, istenfélelmedet istentelenül megfedtte: Esztelen, miért vetted reményedet erőszakos halállal kivégzett emberbe? De te azt válaszoltad: Ifjak, áldjátok, papok, dicsérjétek, és népek, magasztaljátok Krisztust mindörökké!

A kegyelem értelmes és bölcs birtokosaként az Istentől ingyen megajándékozva így kiáltottál, Tivadar, az istentelen dolgot parancsolóknak: Csak ez legyen az én összes szégyenem, és azoké is, akik így énekelnek: Ifjak, áldjátok, papok, dicsérjétek, és népek, magasztaljátok Krisztust mindörökké!

(Kétszer.)

Fiatalos hősiességgel küzdöttél és bátran vitáztál. Mít esztelenkedsz, - mondtad a zsarnoknak - azt parancsolva, hogy elhagyva a Teremtőt, mindenki teremtményeknek mutasson be áldozatot? Én pedig így éneklek: Ifjak, áldjátok, papok, dicsérjétek, és népek, magasztaljátok Krisztust mindörökké!

Theotokion (az Istenszülőnek):

Testi formában és különféle képekben, jelképekben és előképet hirdető mondásokban a te természetfölötti születésről szoltak előre az isteni látnokok, szent Szűz, azért mi, földiek, téged buzgón énekelünk, Krisztust pedig magasztaljuk mindörökké.

IX. ÓDA. *Téged a fölséges Isten...*

Vértanúságod anyaga az Isten iránti vágy, azért testedet az anyagi tűznek tápláló fa módjára adtad át; és örvendezéssel költöztél az isteni tűzhöz, Tivadar bajnokunk, Isten szolgája.

Dicsőséges vértanú! Elégettek ugyan, de mégsem hamvadtál el, mert a hazug csalárdságot éppen te égetted meg, most pedig élve Isten előtt állsz, s a vértanúkkal együtt benne örvendezel, Tivadar bajnok. Isten szolgája!

Dicsőség...

Tivadar bajnokod közbenjárása által segítsd abban népedet, Krisztusunk, hogy téged két tökéletes természettel, a Szentháromság egyikének elismerjünk - mert te szent véreddel váltottál meg!

Theotokion (az Istenszülőnek):

Magasztalunk téged, aki a végtelen Istent hordoztad karjaidon, mert téged az égben az összes mennyei Erők magasztalnak, s mert bajainkban rajtad keresztül jön számunkra mindenkor a szabadulás.

Irmosz:

TÉGED, A FÖLSÉGES Isten férfitől meg nem közelített Anyját, ki minden értelmet meghaladó módon valóságos Istent szültél és fönségesebb vagy a szeplőtelen erőknél is, el nem hallgató dicsőítésekkel magasztalunk.

Háromszorszent... stb. Utána a szent tropárja:

Mily nagy példaképe a hitnek... (Lásd a lap alján).

Dicsőség... A szent kontákja (8. hang):

KRISZTUS HITÉT PAJZSKÉNT fogadván be szívedbe, * meggyőzted az ellenséges hatalmakat, * és mennyei koronát szereztél mindörökre, * ó legyőzhetetlen bajnok!

Most és... Theotokion (az Istenszülőnek). Ugyanarra a hangra.

MELEG PÁRTFOGÁSOD, Tisztaságos Szűzanya, Mária, * nekünk, elesetteknek, védelmünkre van, * és erős oltalmunkat jelenti, * és minden kereszténynek üdvössége. * Azért Üdvözítőnkhez szüntelenül esedezzél érettünk, * hogy adjon nekünk bűnbocsánatot!

Kolliba áldás. Utána a 33. zsoltár végig:

Áldom az Urat minden időben...

A pap pedig kiosztja a megáldott kenyeret. Elbocsátás. Asztalhoz ülve a szent emlékezetére olajos dolgot lehet ennünk és bort innunk. Ez a hagyomány Szent Száva és Eutim atyáink közösségéből maradt reánk. (Most viszont már nem tesszük ezt, a nap sajátos jellege miatt.)

MEGJEGYZÉS: A szent nagyböjt péntekjein az alkonyati és az esti szolgálaton nem végezzük a nagy hódolásokat, csupán az előre megszentelt áldozatú liturgiában előírtakat: *Igazodjék fel az én imádságom...* után hármat, a Szentségnek az oltárra való vitele után hármat, és az *Áldott legyen az Úr neve...* éneklésére hármat. Az esti zsolozsmán elénekeljük a soros hang halotti kánonját. A ménea szombatira és vasárnapra eső kánonját viszont akkor énekeljük, amikor a templom előjárója rendeli. Az egyiket énekelhetjük a pénteki esti zsolozsmán, a másikat a vasárnapin, így járunk el a szent nagyböjt minden péntekjén.